

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ЗАЛУЖНИЙ Віталій Григорович

УДК 342.98:351.741(477)

**ОЦІНЮВАННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ, ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРАКТИКА**

Спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному університеті «Одеська юридична академія» Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор
КІВАЛОВ Сергій Васильович,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
президент

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
РЯБЧЕНКО Олена Петрівна,
Університет державної фіскальної
служби України,
начальник кафедри адміністративного права
та процесу та митної безпеки;

кандидат юридичних наук, доцент
ЗАДОЯ Іванна Іванівна,
Національний університет
«Одеська морська академія»,
доцент кафедри цивільного і трудового права

Захист відбудеться 26 вересня 2019 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.01 Національного університету «Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Національного університету «Одеська юридична академія» за адресою: м. Одеса, вул. Академічна, 2.

Автореферат розісланий «23» серпня _____ 2019 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.Р. Біла-Тіунова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Євроінтеграція України, гармонізація вітчизняного законодавства до норм і стандартів Європейського Союзу обумовлюють необхідність реформування системи органів внутрішніх справ, які виконують найбільшу кількість правоохоронних завдань, захищаючи демократичні цінності, права і свободи людини і громадянина, їх безпеку та недоторканність, що є найвищою соціальною цінністю держави. Суттєві зміни, що відбулися у структурі органів внутрішніх справ, пов'язані із створенням та функціонуванням нового центрального органу виконавчої влади у системі Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) – Національної поліції України. Водночас слід зазначити, що здійснення реформи у цілому, та запровадження законодавчих новел, зокрема, вимагають не формального перейменування правоохоронного органу (з «міліції» на «поліцію»), а суттєвих змін та підходів щодо прозорості розстановки кадрів, сприяння добору на посади поліцейських лише висококваліфікованих і професійних осіб, спроможних результативно, ефективно та якісно виконувати службові повноваження з метою та у спосіб, передбачений законодавством.

Оскільки Національна поліція України за своїм функціональним призначенням є сервісним органом, це вимагає запровадження додаткових механізмів оцінки якості надання населенню поліцейських послуг, що безпосередньо залежить від професійної компетентності поліцейських. Вищезазначене обумовлює необхідність запровадження дієвої процедури оцінювання службової діяльності поліцейських з метою забезпечення результативності та ефективності їх професійної діяльності та гарантування їх незалежності від політичних впливів або міркувань.

Слід зазначити, що проблематика оцінювання службової діяльності поліцейських певною мірою досліджувалася в теорії адміністративного права, зокрема щодо вивчення питань, пов'язаних із проходженням служби в органах внутрішніх справ такими вченими, як: Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Тіунова, М.П. Будзинський, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, В.Ю. Грітчина, Ю.С. Даниленко, І.І. Задоя, С.Е. Зелінський, Д.П. Калаянов, С.В. Ківалов, А.Є. Круглова, В.М. Мартиненко, О.П. Рябченко, О.С. Савельєв, В.І. Фелик, Х.П. Ярмакі та ін. Безперечно, їхні наукові праці мають важливе значення для теорії адміністративного права і є методологічним підґрунтям для подальших досліджень. Водночас, суттєві зміни у законодавстві, що регулює діяльність органів внутрішніх справ, зокрема прийняття Закону України «Про Національну поліцію», зумовило необхідність подальших наукових досліджень зазначеної проблематики, особливо питань щодо змісту оцінювання службової діяльності поліцейських, виокремлення його видів, з'ясування правової природи, сучасного стану правового регулювання та подальшого удосконалення чинного законодавства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану наукових досліджень кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія» «Система адміністративного, адміністративно-процесуального та фінансового права у контексті адміністративної реформи» (на 2011–2015 рр.) та «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), що є складовими тем: «Традиції і новації у сучасній українській державності та правовому житті» (державний реєстраційний номер 0106U004970), «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є теоретико-правова характеристика оцінювання службової діяльності поліцейських як невід'ємної складової проходження служби в органах поліції, визначення стану його правового регулювання і надання пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства з урахуванням зарубіжного досвіду.

Згідно з поставленою метою в роботі передбачено вирішення таких наукових задач:

охарактеризувати історіографію оцінювання службової діяльності поліцейських;

надати сутнісно-понятійну характеристику оцінювання службової діяльності поліцейських;

визначити сучасний стан законодавчого регулювання оцінювання службової діяльності поліцейських;

виокремити види оцінювання поліцейських;

охарактеризувати громадське оцінювання службової діяльності поліцейських;

надати характеристику відомчому оцінюванню службової діяльності поліцейських;

визначити особливості та структуру процедури оцінювання службової діяльності поліцейських;

виокремити та охарактеризувати систему показників та критеріїв оцінювання службової діяльності поліцейських;

охарактеризувати основні методи оцінювання службової діяльності поліцейських та визначити стан їх правового регулювання;

виокремити та охарактеризувати стадії оцінювання результатів службової діяльності поліцейських;

надати пропозиції щодо подальшого удосконалення чинного законодавства, що регулює діяльність органів поліції;

виявити особливості зарубіжного досвіду правового регулювання оцінювання результатів службової діяльності поліцейських та можливість його запровадження в Україні.

Об'єктом дослідження є проходження служби в органах поліції.

Предметом дослідження є теорія, правове регулювання та практика оцінювання службової діяльності поліцейських в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є сукупність підходів і методів наукового пізнання. Системний підхід визначив стратегію дослідження оцінювання службової діяльності поліцейських як адміністративно-правової категорії.

Використано окремі методи наукового пізнання. Діалектичний метод наукового пізнання застосовано для дослідження явищ дійсності у їхньому розвитку та взаємозв'язку. Застосування логіко-семантичного методу дозволило поглибити понятійний апарат щодо понять «оцінювання», «атестування», «критерій оцінювання», «показник оцінювання», «процедура оцінювання» [р.р. 1, 3]. Системно-структурний та системно-функціональний методи стали основою при з'ясуванні теоретико-правових питань тематики дослідження [р. 1]. За допомогою формально-догматичного методу здійснено змістовний аналіз: норм чинного законодавства, що закріплюють оцінювання діяльності поліцейських [п. 1.3]; визначено та охарактеризовано процедуру оцінювання службової діяльності поліцейських [п. 3.3], виокремлено методи оцінювання службової діяльності поліцейських [п. 3.2]. Метод класифікації дозволив виокремити види оцінювання службової діяльності поліцейських [р. 2]. Застосування структурно-логічного методу дозволило визначити основні шляхи удосконалення методичного забезпечення процедури оцінювання службової діяльності поліцейських [п.п. 3.1, 3.2]. Порівняльно-правовий метод використано для виявлення спільних та відмінних рис та можливості застосування зарубіжного досвіду в умовах України [р.р. 2, 3].

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації становлять наукові праці тих провідних фахівців у галузі адміністративного права, які фундаментально досліджували державну службу: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Г.В. Атаманчук, Д.Н. Бахрах, Д.В. Балух, Л.Р. Біла-Тіунова, Ю.П. Битяк, К.Л. Бугайчук, І.П. Голосніченко, В.Ю. Грітчина, Ю.С. Даниленко, Є.В. Додін, С.Д. Дубенко, І.І. Задоя, М.І. Іншин, Д.П. Калаєнова, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, І.Б. Коліушко, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.М. Коропатов, Ю.Ф. Кравченко, А.Є. Круглова, В.О. Кудря, В.М. Манохін, В.Я. Малиновський, І.М. Пахомов, О.П. Рябченко, О.С. Савельєва, А.О. Селіванов, Ю.М. Старилов, А.А. Стародубцев, В.М. Шаповал, Ю.С. Шемшученко, Н.В. Янюк, Х.П. Ярмакі та ін.

Нормативно-правовою базою роботи є Конституція і закони України, укази Президента України та постанови Кабінету Міністрів України, а також відомчі нормативно-правові акти у сфері діяльності органів поліції. У ході здійснення дисертаційного дослідження використано також законодавство зарубіжних країн (США, Великої Британії, Франції, Німеччини та ін.).

Емпіричну основу дисертації становлять узагальнення практики, звіти Національної поліції України, судові рішення з питань проведення атестування поліцейських та статистичні дані.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права монографічним дослідженням теоретичних і організаційно-правових засад оцінювання службової діяльності поліцейських у контексті оновлення чинного законодавства України, що регулює діяльність органів поліції.

У результаті здійсненого дослідження сформульовано низку положень і висновків, до найбільш значущих з яких належать:

уперше:

визначено, що оцінювання службової діяльності поліцейських – це регламентований законодавством порядок визначення кваліфікації поліцейського, його професійних якостей, а також ефективності, результативності та якості службової діяльності (безперервного та узгодженого за цілями, завданнями, місцем і часом виконання посадових обов'язків) уповноваженими суб'єктами, що здійснюється з метою визначення відповідності їх посадам, встановлення перспектив службової кар'єри, а також з метою виявлення потреби у професійному навчанні;

встановлено, що категорія «оцінювання службової діяльності поліцейських» є, за своєю сутністю, оціночно-суб'єктивним поняттям, змістовне наповнення якого здійснюється з урахуванням норм законодавства, що уможливує застосування розсуду;

запропоновано здійснювати оцінювання поліцейських за напрямком їх службової діяльності, тобто спеціалізоване оцінювання, основу якого визначатиме система показників, критеріїв та методів, розроблених з урахуванням особливостей функціонального спрямування підрозділів поліції;

здійснено класифікацію критеріїв оцінювання поліцейських під час атестування в залежності від суб'єкта, який здійснює оцінку професійних, особистісних та ділових якостей, на такі групи: 1) ті, що застосовуються безпосереднім та прямим керівниками; 2) ті, що застосовуються атестаційною комісією;

запропоновано законодавчо передбачити перелік методів, що застосовуються соціологічною службою під час оцінки рівня довіри населення до органів поліції;

здійснено класифікацію методик оцінювання службової діяльності поліцейських у залежності від мети на такі види: 1) ті, що застосовуються під час оцінювання поліцейських громадськістю (оцінка рівня довіри населення до діяльності поліції); 2) ті, що застосовуються під час відомчого оцінювання (оцінка поліцейських у межах процедури атестування);

запропоновано законодавчо передбачити відпустку для догляду за дитиною, як підставу звільнення від атестування для поліцейських незалежно від статі;

удосконалено:

класифікацію оцінювання службової діяльності поліцейських у частині виокремлення та характеристики таких видів оцінювання за критерієм характеру відносин між контролюючим суб'єктом та підконтрольним об'єктом, як: 1) громадське оцінювання; 2) відомче оцінювання;

розуміння громадського оцінювання службової діяльності поліцейських як обов'язкової складової громадського контролю (системи заходів інформаційного, розпорядчого та упорядковуючого характеру, які здійснюються представниками громадськості для забезпечення дотримання поліцейськими у своїй діяльності норм чинного законодавства з метою захисту і забезпечення прав і законних інтересів людини та її фундаментальних свобод, і на повагу до них);

систему суб'єктів громадського оцінювання шляхом виокремлення таких: а) громадяни; б) громадські організації; в) профспілкові організації; в) політичні партії; г) населення; д) засоби ЗМІ;

характеристику процедури атестування поліцейських у частині стадій та етапів;

набули подальшого розвитку:

розмежування понять «атестація» та «атестування», «оцінювання» та «оцінка»;

характеристика індикаторів оцінки рівня довіри населення до діяльності поліції;

теза щодо необхідності запровадження у діяльності поліцейських процедури щорічного оцінювання результатів їх службової діяльності;

запропоновано зміни і доповнення до Закону України «Про Національну поліцію», Постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції», Наказу МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських».

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що висновки і пропозиції, які містяться в дисертації, становлять науковий та практичний інтерес і можуть бути використаними у:

науково-дослідній сфері – для подальшої розробки наукових проблем, пов'язаних із визначенням сутності оцінювання службової діяльності поліцейських, наданням характеристики змісту окремих його видів;

правотворчості – для надання пропозицій щодо удосконалення Закону України «Про Національну поліцію», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції», Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських» тощо, а також при розробленні Міністерством внутрішніх справ України методики оцінювання службової діяльності поліцейських;

правозастосовній діяльності – для удосконалення практики проходження служби в органах поліції і судової практики у справах, пов'язаних з оскарженням результатів атестування поліцейських;

навчальному процесі – для підготовки монографій, підручників та посібників з навчальних курсів «Адміністративне право України», «Організація державної служби в Україні», «Публічна служба», «Взаємодія органів поліції з іншими органами публічної влади», «Управління якістю надання адміністративних послуг» і при викладанні відповідних дисциплін.

Апробація результатів дисертації. Положення і висновки дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на засіданнях кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія». Положення, висновки та пропозиції, що містяться у дисертаційному дослідженні, доповідалися на: міжнародній науково-практичній конференції професорсько-викладацького та аспірантського складу «Міжнародне та національне законодавство: способи удосконалення» Дніпропетровського гуманітарного університету (м. Дніпро, 30–31 березня 2018 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку» Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського (м. Київ, 12–13 жовтня 2018 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Пріоритетні напрями розвитку правової системи України» Західноукраїнської організації «Центр правничих ініціатив» (м. Львів, 25–26 січня 2019 р.); міжнародній науково-практичній конференції «Право і держава: проблеми розвитку та взаємодії у XXI ст.» Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, 25–26 січня 2019 р.).

Результати дослідження використано при викладанні відповідних тем із навчального курсу: «Адміністративне право України», «Організація державної служби в Україні».

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертації містяться в 9 публікаціях, у т.ч. 4 – у наукових фахових виданнях, що входять до затвердженого переліку, та 1 – у зарубіжному науковому виданні, 4 – тези доповідей за матеріалами науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, 3 розділів, що містять 8 підрозділів, списку використаних джерел до розділів, висновків і додатку. Загальний обсяг дисертації становить 208 сторінок, із них основного тексту 178 сторінок, список використаних джерел налічує 213 найменувань і розміщений на 27 сторінках, додаток викладено на 3 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено ступінь її наукової розробленості та зв'язок з науковими програмами, планами, темами, окреслено мету і завдання дослідження, охарактеризовано методи, теоретичну та емпіричну базу, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості щодо апробації, структури та обсягу роботи.

Перший розділ «Теоретико-правові засади оцінювання поліцейських» складається з трьох підрозділів, в яких досліджено питання історіографії обраної проблематики, надано сутнісно-понятійну характеристику та виокремлено принципи оцінювання службової діяльності поліцейських, визначено стан законодавчого регулювання оцінювання службової діяльності поліцейських, визначено стан законодавчого регулювання оцінювання.

У **підрозділі 1.1. «Історіографія оцінювання службової діяльності поліцейських»** проаналізовано наукові доробки вітчизняних учених-правників, предметом дослідження яких були окремі питання оцінювання діяльності поліцейських.

Виокремлено три напрямки дослідження теоретичних питань, пов'язаних з оцінюванням діяльності поліцейських: 1) у контексті теорії адміністративного права об'єктом дослідження були питання: становлення та розвитку теорії державної служби (В.Б. Авер'янов, А.І. Єлістратов, В.М. Манохін, І.М. Пахомов, Н.І. Фаянс, Ц.А. Ямпольська); агестації державних службовців (Д.Н. Бахрах, М.І. Іншин, В.Р. Кравець, В.Я. Малиновський, О.Ю. Оболенський, Ю.М. Старілов); поняття, сутності, видів та критеріїв оцінювання державних службовців (Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Гіунова, Ю.С. Даниленко, С.В. Ківалов); процедури оцінювання кандидатів на державну службу (І.І. Задоя, О.С. Продаєвич, Г.В. Фоміч); зарубіжного досвіду оцінки діяльності державних службовців (А.М. Школик); 2) у контексті теорії державного управління об'єктом дослідження були питання методів, критеріїв, показників та методичного забезпечення оцінки службовців органів державної влади (С.Е. Зелінський, В.М. Мартиненко); 3) у контексті особливостей діяльності та проходження служби в органах внутрішніх справ акцентовано увагу на дисертаційних дослідженнях Х.З. Босак, К.Л. Бугайчук, О.С. Бурлаки, В.М. Вац, В.Ю. Грігчиної, Д.П. Калаянова, А.Є. Круглової, В.О. Кудрі, В.В. Мальцева, О.С. Савельєва, І.О. Святокума, А.А. Стародубцева та ін.

Визначено, що наявні теоретичні напрацювання щодо досліджуваної проблематики є важливим внеском в теорію як адміністративного права, так і державної служби та теоретико-методологічним підґрунтям для подальших досліджень. Однак ряд положень потребують переосмислення у зв'язку з оновленням чинного законодавства щодо регулювання діяльності органів внутрішніх справ у цілому, та органів поліції, зокрема.

Це, насамперед, стосується таких питань, як: визначення правової природи оцінювання результатів службової діяльності поліцейських, виокремлення та характеристики його видів, принципів, критеріїв, методів, визначення структури процедури оцінювання.

У *підрозділі 1.2. «Сутнісно-понятійна характеристика оцінювання службової діяльності поліцейських»* визначено поняття (акцентовано увагу на його етимологічному походженні) та охарактеризовано сутність оцінювання службової діяльності поліцейських як адміністративно-правової категорії, виокремлено ознаки оцінювання та систему принципів, на яких воно ґрунтується.

Визначено, що поняття «оцінювання» не конкретизується у законодавстві, у зв'язку з чим неможливим є визначення та перерахування загальних ознак усіх явищ, які зустрічаються у правовому обороті (полі) та які охоплюються цією категорією. Акцентовано увагу на тому, що зміст оцінювання наповнюється у залежності від правозастосовної практики. Встановлено, що поняття «оцінювання службової діяльності поліцейських» є оціночно-суб'єктивним.

Встановлено, що законодавчо обґрунтованим у межах функціонування Національної поліції є застосування поняття «оцінювання службової діяльності поліцейських» у широкому розумінні, а саме як регламентований законодавством порядок визначення кваліфікації поліцейського, його професійних якостей, а також ефективності, результативності та якості службової діяльності (безперервного та узгодженого за цілями, завданнями, місцем і часом виконання посадових обов'язків) уповноваженими суб'єктами (контролюючими органами та представниками громадськості), що здійснюється з метою кадрового забезпечення органів поліції висококваліфікованими фахівцями.

З'ясовано, що оцінювання службової діяльності поліцейських у своєму змісті поєднує дві взаємопов'язані характеристики, а саме: об'єктивну сутність та суб'єктивну спрямованість, що у сукупності може давати як експліцитний, так і імпліцитний результат (рішення, звіт, спосіб та форма управління кадровими ресурсами, навчання).

Виокремлено та охарактеризовано такі основні елементи оцінювання службової діяльності поліцейських: а) загальна оцінка кваліфікації поліцейського; б) оцінка професійних якостей; в) оцінка особистісних якостей; г) оцінка ефективності, результативності та якості виконання службових повноважень; д) оцінка рівня довіри громадян до службової діяльності.

У *підрозділі 1.3. «Сучасний стан законодавчого регулювання оцінювання службової діяльності поліцейських»* акцентовано увагу на характеристиці структури законодавства щодо оцінювання службової діяльності поліцейських у контексті адаптації інституту поліції до стандартів ЄС.

Встановлено, що оцінювання результатів службової діяльності поліцейських має чітко регламентуватися шляхом закріплення вимог і

правил, що дають змогу забезпечити достовірність інформації, надійність і професіоналізм процедури. З'ясовано, що правову основу оцінювання результатів службової діяльності поліцейських становлять: а) закони; б) підзаконні нормативно-правові акти; в) адміністративні акти (тобто індивідуальні), які за своїми змістом і формою є досить розрізненими та потребують систематизації.

Визначено, що із прийняттям Закону «Про Національну поліцію» змінився сутнісний підхід щодо оцінювання результатів службової діяльності поліцейських, зокрема є відсутньою регулярна ефективна процедура визначення результативності та якості виконання поліцейськими посадових обов'язків. Встановлено, що законодавчими актами, які регулюють питання оцінювання поліцейських є: Кодекс адміністративного судочинства України (судовий захист поліцейськими свого права на проходження служби в органах поліції); Закони: «Про запобігання корупції» (правообмеження) і «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» (службова дисципліна); підзаконні нормативно-правові акти: Інструкція про порядок проведення атестування поліцейських (атестування поліцейських), Правила етичної поведінки поліцейських (нормування етики поведінки поліцейських) тощо.

Проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання оцінювання результатів службової діяльності поліцейських (ФРН, Франція, Польща) і визначено можливість використання цього досвіду в умовах України, насамперед, щодо визначення критеріїв, методів та уповноважених суб'єктів оцінювання.

Другий розділ «Види оцінювання службової діяльності поліцейських» складається з двох підрозділів, в яких проаналізовано підходи щодо виокремлення видів оцінювання поліцейських та обґрунтовано поділ оцінювання результатів службової діяльності поліцейських за характером відносин між контролюючим суб'єктом та підконтрольним об'єктом на дві узагальнені групи: громадське та відомче оцінювання.

У **підрозділі 2.1. «Громадське оцінювання службової діяльності поліцейських»** охарактеризовано поняття та сутність громадського оцінювання службової діяльності поліцейських, виокремлено систему суб'єктів такого оцінювання та визначено їх повноваження.

Встановлено взаємозв'язок понять «громадський контроль» та «громадське оцінювання» (з'ясовано, що громадське оцінювання є однією з форм здійснення громадського контролю за діяльністю органів поліції). Визначено, що законодавчо обґрунтованим є виокремлення трьох груп заходів щодо здійснення громадського контролю за діяльністю органів поліції у цілому, та кожного поліцейського, зокрема: а) інформаційні; б) розпорядчі; в) упорядковуючі.

Проаналізовано тлумачення поняття «громадськість» на законодавчому рівні та визначено, що участь представників громадськості в оцінюванні

службової діяльності поліцейських є прикладом правовідносин, в яких ці суб'єкти мають можливість реалізувати свою активну адміністративну правосуб'єктність, тобто є не об'єктом адміністративно-правового регулювання, а здійснюють активну взаємодію з органами поліції, безпосередньо впливаючи на їх діяльність.

Визначено, що громадське оцінювання службової діяльності поліцейських слід поділити у залежності від кількісного складу суб'єктів, які його здійснюють на: одноособове – здійснюється, як правило, пересічними громадянами, які мають можливість здійснити оцінювання ефективності діяльності поліцейського внаслідок безпосередньої взаємодії з останніми; колективне – оцінювання здійснюється групою осіб (професійні спілки, громадські організації, політичні партії, засоби ЗМІ, населення).

Обґрунтовано доцільність поділу громадського оцінювання результатів службової діяльності поліцейських у залежності від етапу проходження служби в органах поліції на таких два види: 1) оцінювання під час добору на посади в органи поліції; 2) оцінювання поліцейських під час просування їх по службі.

Акцентовано увагу на характеристиці таких виокремлених сутнісних ознаках громадського оцінювання службової діяльності поліцейських: регламентується нормами публічного права (адміністративного, конституційного); участь обов'язкового уповноваженого суб'єкта оцінювання – представника громадськості (громадянина, громадської організації, політичної партії, професійної спілки, населення, представника ЗМІ); спрямування такого оцінювання на покращання результативності та ефективності діяльності поліцейських; його метою є визначення: рівня задоволення потреб населення у поліцейських послугах; виокремлення недоліків у службовій діяльності поліцейських; відповідності професійних та особистісних якостей поліцейських встановленим вимогам.

Акцентовано увагу на недостатньому методичному забезпеченні процедури оцінки рівня довіри населення щодо діяльності поліції, зокрема зазначено, що індикатори такої оцінки визначено не досить конкретно, що негативно впливає на професійну мотивацію поліцейських.

У *підрозділі 2.2. «Відомче оцінювання службової діяльності поліцейських»* проаналізовано стан правової регламентації здійснення відомчого оцінювання службової діяльності поліцейських, визначено та охарактеризовано компетенцію суб'єктів такого оцінювання.

Встановлено, що суб'єктами здійснення відомчого оцінювання службової діяльності поліцейських є: Кабінет Міністрів України (вищий орган у системі органів виконавчої влади), Міністерство внутрішніх справ України (центральний орган виконавчої влади, що спрямовує та координує діяльність Національної поліції України), спеціально створені комісії у структурі органів поліції (атестаційні комісії), безпосередні (або прямі) керівники. Зазначено, що відомче оцінювання службової діяльності

поліцейських здійснюється з урахуванням двох аспектів: а) повноважень, якими наділено суб'єктів під час здійснення та реалізації державної політики у сфері діяльності Національної поліції, що визначається у низці нормативно-правових актів різної юридичної сили; б) особливостей суспільних відносин у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Акцентовано увагу на тому, що здійснення відомчого оцінювання службової діяльності поліцейських повинно передбачати: технічне відеоспостереження за поліцейськими протягом часу здійснення ними службової діяльності; оцінку ефективності використання робочого часу; періодичні перевірки на предмет дотримання правил доброчесності, зокрема професійної невідчужуваності.

Охарактеризовано досвід зарубіжних країн (ФРН, Угорщина, Республіка Словенія) щодо здійснення внутрішньовідомчого контролю за діяльністю органів поліції у цілому та кожного поліцейського, зокрема.

Третій розділ «Особливості процедури оцінювання службової діяльності поліцейських» складається з трьох підрозділів, в яких визначено поняття, структуру та особливості процедури оцінювання службової діяльності поліцейських, досліджено показники та критерії оцінювання службової діяльності поліцейських, проаналізовано зарубіжний досвід щодо визначення критеріїв та індикаторів оцінки, виокремлено та охарактеризовано основні складові методики оцінювання поліцейських.

У підрозділі 3.1. «Показники та критерії оцінювання службової діяльності поліцейських» визначено та охарактеризовано основні показники та критерії оцінювання службової діяльності поліцейських.

Акцентовано увагу на етимологічному визначенні поняття «показник оцінювання поліцейського». Встановлено, що чинним законодавством закріплено виключний перелік показників оцінювання службової діяльності поліцейських: результативність; ефективність; рівень довіри населення. Зазначено, що дівість показників оцінювання залежить безпосередньо від чіткості та правильності визначення переліку завдань, які поліцейський повинен виконати протягом визначеного періоду часу.

Встановлено, що оцінювання службової діяльності поліцейських за показниками є властивим громадському оцінюванню, а на підставі критеріїв – відомчому. З'ясовано, що законодавством регламентовано лише критерії оцінювання поліцейських під час атеставання. Виокремлено у залежності від суб'єкта, який здійснює оцінку професійних, особистісних та ділових якостей, дві групи критеріїв оцінювання поліцейських. Йдеться про: 1) критерії, що застосовуються безпосереднім та прямим керівниками; 2) критерії, що застосовуються атестаційною комісією: а) обов'язкові (повнота виконання функціональних обов'язків, рівень теоретичних знань та професійних якостей, наявність дисциплінарних стягнень тощо); б) необов'язкові (напр., результати тестування на поліграфі).

Визначено, що сервісна спрямованість діяльності органів поліції має додатково передбачати створення спеціальної системи безперервного підвищення кваліфікації шляхом навчання і контролю поліцейських, яка є комбінацією таких форм, як: щоденне коротке обговорення існуючих проблем та розгляд практичних ситуацій; тренінг у сфері застосування норм права і дотримання етичних принципів; заняття з навчання навичок рольової перебудови поведінки, уміння виявляти сформовані професійні якості у соціально прийнятних формах у позаслужбовий час; обмін індивідуальним позитивним досвідом; робота із залучення поліцейських до груп, клубів та асоціацій за інтересами для розширення сфери їх соціальних контактів і культурних потреб.

Охарактеризовано досвід зарубіжних країн (Велика Британія, США, Франція) щодо визначення показників оцінювання поліцейських.

У *підрозділі 3.2. «Методика оцінювання службової діяльності поліцейських»* визначено, що на об'єктивність оцінювання службової діяльності поліцейських впливає обрана методика оцінювання. Методика являє собою сукупність способів та методів оцінювання та конкретизацію їх у формі процедури або правил.

Визначено, що у залежності від об'єкта дослідження методи оцінювання поліцейських поділяються на дві групи: а) індивідуальні: анкетування заданого вибору у вигляді переліку основних характеристик поведінки поліцейського, розміщених за шкалою важливості; метод оцінки, коли за наслідками спостереження описуються переваги і недоліки особи; оціночна анкета, що містить перелік стандартизованих запитань; б) колективні – класифікації, альтернативної класифікації, порівняння у парах тощо.

Встановлено, що у залежності від виду оцінювання службової діяльності поліцейських, законодавчо обґрунтованим є виокремлення двох груп методів. Першу групу становлять методи, які застосовуються під час оцінювання поліцейських громадськістю і які використовуються для отримання інформації про оцінку населенням: якості виконання органами і підрозділами Національної поліції покладених на них завдань і функцій; відповідності роботи поліцейських очікуванням населення; виявлення тенденцій зміни рівня довіри та факторів, що на них впливають (спостереження, опитування, вільна коефіцієнтна оцінка). До другої групи належать методи, що застосовуються під час відомчого оцінювання: якісні – співбесіда, моніторинг, описовий, аналіз конкретних ситуацій, документальний; кількісні – стандартні оцінки, задана бальна шкала, матричний, градації; комбіновані – тестування, сумарних оцінок.

Акцентовано увагу на недостатньому методичному забезпеченні процедури оцінювання службової діяльності поліцейських з МВС України.

У *підрозділі 3.3. «Стадії оцінювання службової діяльності поліцейських»* визначено та охарактеризовано структуру процедури оцінювання службової діяльності поліцейських.

Акцентовано увагу на тому, що законодавством урегульовано лише атестування як процедуру оцінювання службової діяльності поліцейських, у зв'язку з чим буде термінологічно вірним таку процедуру за змістом вважати відомчим оцінюванням поліцейських. Визначено, що усіх суб'єктів процедури атестування поліцейських доцільно поділити у залежності від ролі, яку вони відіграють, на такі три групи: а) лідируючі – компетентні органи та посадові особи Національної поліції, яких відповідно до законодавства наділено повноваженнями щодо здійснення оцінювання поліцейських під час атестування (безпосередній керівник, прямий керівник, атестаційна комісія, апарат Нацполіції, апеляційні комісії); б) зацікавлені суб'єкти – поліцейські, результати діяльності яких підлягають оцінюванню; в) органи та особи, які сприяють реалізації процедури – суб'єкти, до повноважень яких віднесено організацію проведення тестування поліцейських атестаційними комісіями (робочі групи).

Визначено, що структуру процедури оцінювання службової діяльності поліцейських становлять такі стадії та етапи: 1) стадія підготовки до проведення оцінювання поліцейських; 2) стадія оцінювання поліцейських: а) оцінювання безпосереднім керівником та складення атестаційного листа; б) оцінювання прямим керівником та винесення проміжного висновку; в) оцінювання атестаційною комісією; 3) стадія визначення результатів оцінювання: а) винесення підсумкового рішення; б) ознайомлення поліцейського з результатами оцінювання та затвердження результатів оцінювання; 4) стадія оскарження результатів: а) адміністративне оскарження; б) судове оскарження.

Встановлено, що з точки зору службової кар'єри в органах поліції, за наслідками проведення атестування значення має тільки рішення щодо відповідності займаній посаді, оскільки воно, серед інших правових наслідків, передбачає продовження заміщення відповідної посади, або призначення на більш високу.

Охарактеризовано судову практику оскарження результатів атестування у зв'язку з порушенням норм щодо: процедури оцінювання поліцейських; визначення осіб, які підлягають атестуванню; строків формування атестаційних комісій.

ВИСНОВКИ

У дисертації на підставі аналізу досягнень юридичної науки і чинного законодавства вирішено наукове завдання з розробки питань, які стосуються оцінювання службової діяльності поліцейських. У результаті здійсненого дослідження зроблено такі **Висновки**:

1. Виявлено, що із проголошенням незалежності України, дослідження теоретичних питань пов'язаних з оцінюванням службової діяльності поліцейських здійснювалося у трьох напрямках, зокрема таких,

як: 1) у контексті теорії адміністративного права об'єктом дослідження були питання: становлення та розвитку теорії державної служби; атестації службової діяльності державних службовців; поняття, сутності, видів та критеріїв оцінювання державних службовців; процедури оцінювання кандидатів на державну службу; зарубіжного досвіду оцінки діяльності державних службовців; 2) у контексті теорії державного управління об'єктом дослідження були питання методів, критеріїв, показників та методичного забезпечення оцінки службовців органів державної влади; 3) у контексті особливостей діяльності та проходження служби в органах внутрішніх справ.

2. З'ясовано, що поняття «оцінювання службової діяльності поліцейських» не конкретизується у законодавстві, а його зміст наповнюється у залежності від правозастосовної практики. Сутнісне наповнення цієї категорії здійснюється на теоретичному та практичному рівнях з урахуванням норм законодавства, що уможливує застосування розсуду. Визначено, що оцінювання результатів службової діяльності поліцейських можна тлумачити у широкому (є порядком визначення ефективності, результативності та дієвості службової діяльності поліцейських усіма уповноваженими на це суб'єктами (контролюючими органами та представниками громадськості) та вузькому (передбачений законодавством порядок встановлення відповідності професійних та особистісних характеристик поліцейського тим вимогам, що висуваються у залежності від займаної посади, і визначення показників результативності його діяльності у межах процедури атестування) розумінні.

3. Встановлено, що оцінювання результатів службової діяльності поліцейських у своїй структурі містить систему оціночних процедур, технологій, методів та способів, завдяки яким здійснюється інтегральна оцінка їх професійної діяльності, зокрема: 1) визначення відповідності напрямку професійної підготовки, знань, умінь та навичок; 2) встановлення відповідності професійних та особистісних якостей поліцейських визначених законом вимогам; 3) з'ясування показників ефективності, результативності та якості виконання службових повноважень; 4) узагальнення громадської оцінки діяльності як органів поліції у цілому, так і окремих поліцейських.

4. Виокремлено такі види оцінювання поліцейських за характером відносин між контролюючим суб'єктом та підконтрольним об'єктом: а) громадське оцінювання – організаційно оформлена діяльність громадян України щодо оцінювання за різними критеріями результатів діяльності поліцейських; б) відомче оцінювання – передбачений нормами чинного законодавства порядок визначення ефективності та результативності діяльності поліцейських вищестоящими органами управління (зокрема, КМУ та МВС України) та посадовими особами органів поліції (керівником поліції, керівником територіальних органів поліції, прямим керівником, безпосереднім керівником).

5. Визначено, що громадське оцінювання діяльності поліцейських характеризується такими ознаками, як: 1) регламентується нормами публічного права (адміністративного, конституційного); 2) участь обов'язкового уповноваженого суб'єкта оцінювання – представника громадськості (громадянина, громадської організації, політичної партії, професійної спілки, населення, представника ЗМІ); 3) спрямування такого оцінювання на покращання результативності та ефективності діяльності поліцейських; 4) метою громадського оцінювання є визначення: а) рівня задоволення потреб населення у поліцейських послугах; б) виокремлення недоліків у службовій діяльності поліцейських; в) відповідність професійних та особистісних якостей поліцейських визначеним вимогам; г) ефективність та результативність виконання службових обов'язків.

6. Виокремлено два види громадського оцінювання результатів службової діяльності поліцейських у залежності від етапу проходження служби в органах поліції: а) оцінювання під час добору на посади в органи поліції – передбачається оцінювання поліцейськими комісіями професійних та особистісних якостей кандидатів на вакантні посади поліцейських; б) оцінювання поліцейських під час просування по службі – передбачається оцінювання результативності, ефективності та якості виконання службових повноважень.

7. З'ясовано, що населення є пасивним суб'єктом оцінювання діяльності поліцейських і здійснює оцінку лише у разі спонукання його до цього. За своєю сутністю результати такого оцінювання є найбільш об'єктивними за своєю природою, оскільки населення не має приватного інтересу під час здійснення оцінки службової діяльності поліцейських, а реалізує як публічний, так і особистий інтерес, який має вираження у прагненні забезпечити на належному рівні: охорону прав та свобод людини та громадянина, підтримання публічної безпеки і порядку, протидію злочинності.

8. Встановлено, що відомче оцінювання службової діяльності поліцейських здійснюється системою суб'єктів, серед яких: КМУ (вищий орган у системі органів виконавчої влади), МВС України (центральний орган виконавчої влади, що спрямовує та координує діяльність Національної поліції України), спеціально створені комісії у структурі органів поліції (атестаційні комісії), безпосередні (або прямі) керівники.

9. Визначено, що найбільш дієвим механізмом відомчого оцінювання службової діяльності поліцейських є атестування, тобто перевірка й оцінювання професійної кваліфікації поліцейських на предмет їх відповідності займаній посаді або здійснюваній роботі. З'ясовано, що атестування поліцейських здійснюється лише у випадках, визначених Законом «Про Національну поліцію» та, відповідно, періодичність не встановлюється, у зв'язку з чим доведено необхідність закріплення його перманентного характеру.

10. Виокремлено основні показники оцінювання службової діяльності поліцейських, зокрема: 1) результативність – ступінь відповідності

досягнення запланованих результатів щодо: а) повноти виконання посадових обов'язків протягом звітного періоду у відповідності до положень посадових інструкцій; б) рівня складності виконуваних завдань, продемонстрованих при цьому професійних та особистісних компетенцій; в) дотримання правил етичної поведінки та внутрішнього службового розпорядку; г) застосування на практиці отриманих внаслідок підвищення кваліфікації знань, навичок та умінь; 2) ефективність – обсяг виконання передбачених за посадою завдань та обов'язків за умови використання мінімальної кількості ресурсів (людських, фінансових коштів, часу, енергії); 3) рівень довіри населення – ступінь: якості виконання поліцейськими покладених на них завдань і функцій; відповідності їх очікуванням населення; виявлення тенденцій зміни рівня довіри та факторів, що на них впливають.

11. Виявлено, що кожен із встановлених показників оцінювання визначається за допомогою критеріїв, які деталізують ті вимоги, яким повинні відповідати поліцейські у своїй службовій діяльності. Виокремлено такі групи критеріїв оцінювання службової діяльності поліцейських під час атестування в залежності від суб'єкта, який здійснює оцінку професійних, особистісних та ділових якостей: 1) критерії, що застосовуються безпосереднім та прямим керівниками (результати службової діяльності згідно з функціональними обов'язками; дисциплінованість, принциповість у вирішенні службових питань, уміння будувати свої стосунки з громадянами та колегами по службі, здатність працювати над усуненням особистих недоліків, авторитет у колективі та серед населення; прагнення до удосконалення службової діяльності, почуття особистої відповідальності, стійкість моральних принципів, сміливість, рішучість, організованість, здатність контролювати власні емоції, поведінка поза службою; володіння іноземними мовами; культура в службі та ставлення до підвищення свого освітнього та культурного рівнів; стан здоров'я та фізична підготовленість, уміння володіти табельною вогнепальною зброєю, прийомами рукопашного бою, спеціальними засобами індивідуального захисту та активної оборони, здатність переносити психофізичні навантаження та труднощі служби; основні найбільш характерні та істотні недоліки у службовій діяльності та особистій поведінці; інші дані, які, на думку керівника, заслуговують на увагу для більш повної характеристики підлеглого; результати проходження підвищення кваліфікації); 2) критерії, що застосовуються атестаційною комісією: а) обов'язкові (повнота виконання функціональних обов'язків, рівень теоретичних знань та професійних якостей, наявність дисциплінарних стягнень тощо); б) необов'язкові (результати тестування на поліграфі).

12. Здійснено класифікацію методик оцінювання службової діяльності поліцейських у залежності від мети на такі види: 1) ті, що застосовуються під час оцінювання поліцейських громадськістю (оцінка рівня довіри

населення до діяльності поліції), тобто сукупність способів та методів, серед яких: а) спостереження; б) опитування; в) вільна коефіцієнтна оцінка; 2) ті, що застосовуються під час відомчого оцінювання – передбачають використання таких методів, як: а) співбесіда; б) моніторинг; в) описовий; в) матричний; г) стандартних оцінок; д) аналіз конкретних ситуацій; е) документальний; є) тестування; ж) заданої бальної оцінки; з) градації.

13. Визначено, що процедура оцінювання службової діяльності поліцейських – це встановлений та регламентований законодавством порядок дій уповноважених суб'єктів щодо визначення професійних, ділових та особистісних якостей поліцейських, їх освітнього та кваліфікаційного рівнів, стану здоров'я та фізичної підготовки на підставі глибокого і всебічного вивчення, з метою прийняття рішення щодо встановлення відповідності їх посадам, з'ясування перспектив їхньої службової кар'єри, а також з метою виявлення потреби у професійному навчанні. З'ясовано, що процедура атестування поліцейських складається з таких стадій та етапів: 1) стадія підготовки до проведення оцінювання поліцейських; 2) стадія оцінювання поліцейських: а) оцінювання безпосереднім керівником та складення атестаційного листа; б) оцінювання прямим керівником та винесення проміжного висновку; в) оцінювання атестаційною комісією; 3) стадія визначення результатів оцінювання: а) винесення підсумкового рішення; б) ознайомлення поліцейського з результатами оцінювання та затвердження результатів оцінювання; 4) стадія оскарження результатів: а) адміністративне оскарження; б) судове оскарження.

14. Запропоновано такі зміни і доповнення до чинного законодавства України:

1) Закон України «Про Національну поліцію»:

частину 1 ст. 57 викласти у такій редакції: «Атестування поліцейських проводиться щорічно з метою оцінки їхніх ділових, професійних, особистих якостей, освітнього та кваліфікаційного рівнів, фізичної підготовки на підставі глибокого і всебічного вивчення, визначення відповідності посадам, перспектив їхньої службової кар'єри, а також з метою виявлення потреби у професійному навчанні»;

частину 2 ст. 57 викласти у такій редакції: «Атестування поліцейських може проводитися позачергово, у таких випадках: 1) при призначенні на вищу посаду, якщо заміщення цієї посади здійснюється без проведення конкурсу; 2) для вирішення питання про переміщення на нижчу посаду через службову невідповідність; 3) для вирішення питання про звільнення зі служби у поліції через службову невідповідність»;

2) Порядок проведення оцінки рівня довіри населення до Національної поліції: підпункт 2 п. 8 викласти у такій редакції: «проводить дослідження рівня довіри населення до Національної поліції за допомогою таких методів: спостереження; опитування; вільна коефіцієнтна оцінка»;

3) Додаток 1 до Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських доповнити Розділом «Результати співбесіди»;

4) Інструкцію про порядок проведення атестування поліцейських: частину 6 Розділу 4 викласти у такій редакції: «не підлягають атестуванню поліцейські жіночої статі під час перебування у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами, та поліцейські незалежно від статі, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у фахових періодичних виданнях:

1. Залужний В.Г. Адміністративно-правова характеристика поліцейських комісій як суб'єктів оцінювання діяльності поліцейських. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 6. Т. 2. С. 60–64.

2. Залужний В.Г. Критерії оцінювання поліцейських під час атестування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 5. Т. 2. С. 72–77.

3. Залужний В.Г. Поняття, сутність та правове регулювання методики оцінювання діяльності поліцейських в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 4(25). С. 29–33.

4. Залужний В.Г. Залучення громадськості до оцінювання результатів службової діяльності поліцейських. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6. Т. 1. Київ: Наук.-дослід. ін-т публічного права, 2018. С. 269–274.

5. Zaluzhnyi V. Administrative and legal characteristics of the procedure of the police officer's evaluation during attestation. *Visegrad journal on human rights*. 2019. № 3. Vol. 1. P. 75–79.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

6. Залужний В.Г. Щодо сутності процедури оцінювання поліцейських під час атестування. Міжнародне та національне законодавство: способи удосконалення: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 30–31 берез. 2018 р.). Дніпро: Дніпропетров. гуманітар. ун-т, 2018. 236 с. С. 99–101.

7. Залужний В.Г. До питання класифікації критеріїв оцінювання поліцейських під час атестації. Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. коф. (м. Київ, 12–13 жовт. 2018 р.). Київ: Таврійськ. націон. ун-т ім. В.І. Вернадського, 2018. 104 с. С. 63–66.

8. Залужний В.Г. Визначення адміністративно-правового статусу поліцейських комісій. Пріоритетні напрями розвитку правової системи України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 25–26 січ. 2019 р.). Львів: Західноукр. організ. «Центр правничих ініціатив», 2019. 140 с. С. 56–58.

9. Залужний В.Г. До питання оцінювання результатів діяльності поліцейських представниками громадськості. Право і держава: проблеми розвитку та взаємодії у ХХІ ст. : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 25–26 січ. 2019 р.). Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 116 с. С. 72–75.

АНОТАЦІЯ

Залужний В.Г. Оцінювання службової діяльності поліцейського в Україні: теорія, правове регулювання і практика. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; інформаційне право; фінансове право. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2019.

Дисертація є науковим дослідженням оцінювання службової діяльності поліцейських, характеристики його видів та їх особливостей. Проаналізовано рівень наукових розробок та етимологічний зміст категорії «оцінювання службової діяльності поліцейських». Визначено поняття та досліджено сутнісні ознаки оцінювання поліцейських. Здійснено співвіднесення понять «атестація» та «атестування», «оцінювання» та «оцінка». Окремої уваги приділено висвітленню питань щодо сучасного стану правового регулювання оцінювання службової діяльності поліцейських.

Проаналізовано наявні класифікації оцінювання службової діяльності поліцейських. Обґрунтовано класифікацію оцінювання службової діяльності поліцейських за критерієм характеру відносин між контролюючим суб'єктом та підконтрольним об'єктом на два види: 1) громадське оцінювання; 2) відомче оцінювання.

Досліджено особливості процедури оцінювання службової діяльності поліцейських, виокремлено та охарактеризовано основні показники та критерії, на підставі яких здійснюється відповідне оцінювання. Визначено методи оцінювання службової діяльності поліцейських та з'ясовано їх сутність. Виокремлено та охарактеризовано стадії та етапи процедури атестування (відомчого оцінювання) поліцейських.

Ключові слова: оцінювання, поліцейський, оцінювання службової діяльності поліцейських, громадське оцінювання, відомче оцінювання, критерії оцінювання, методи оцінювання, процедура оцінювання.

АННОТАЦИЯ

Залужный В.Г. Оценка служебной деятельности полицейских: теория, правовое регулирование и практика. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс;

финансовое право; информационное право. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2019.

Диссертация является научным исследованием оценивания служебной деятельности полицейских, характеристики его видов и их особенностей. Проанализирован уровень научных разработок и этимологический смысл категории «оценка служебной деятельности полицейских». Определено понятие и исследованы признаки оценивания полицейских. Осуществлено соотнесение понятий «аттестарование» и «аттестация», «оценивание» и «оценка». Особое внимание уделено освещению вопросов состояния правового регулирования оценивания служебной деятельности полицейских.

Проанализированы имеющиеся классификации оценивания служебной деятельности полицейских. Обоснована классификация оценивания служебной деятельности полицейских в соответствии с критерием характера отношений между контролирующим субъектом и подконтрольным объектом на два вида: 1) общественное оценивание; 2) ведомственное оценивание.

Исследованы особенности процедуры оценивания служебной деятельности полицейских, выделены и охарактеризованы основные показатели и критерии на основании которых осуществляется соответствующее оценивание. Определены методы оценивания служебной деятельности полицейских и выяснена их сущность. Выделены и охарактеризованы стадии и этапы процедуры аттестации (ведомственного оценивания) полицейских.

Ключевые слова: оценивание, полицейский, оценивание служебной деятельности полицейских, общественное оценивание, ведомственное оценивание, критерии оценивания, методы оценивания, процедура оценивания.

SUMMARY

Zaluzhnyi V.G. Evaluation of police officers' service: theory, legal regulation, practice. – Manuscript.

Dissertation for a scientific degree of a candidate of jurisprudence in specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance; information law. – National University «Odessa Law Academy», Odessa, 2019.

The dissertation is a scientific research of police service evaluation, characteristics of its types and features. The level of scientific development and etymological content of the category «police officers' service evaluation» is analyzed. Concepts and essential features of police evaluation have been identified. It is established that the category of «police service evaluation» is, in its essence, an appraisal-subjective concept, the substantive content of which is carried out in accordance with the rules of the law, which gives room for the use of discretion.

The concepts of «attestation» and «certification», «evaluation» and «appraisal» are correlated. Particular attention is paid to the issues of the current state of legal regulation of police service evaluation.

The existing classifications for police service evaluation are analyzed. The classification of police service evaluation is grounded on the criterion of the nature of the relationship between the controlling entity and the controlled entity and includes two types: 1) public evaluation; 2) departmental evaluation.

The connection between the concepts of «public control» and «public evaluation» has been established. The feasibility of dividing the public assessment of the results of police service, depending on the stage of service in the police authorities into the following two types is established: 1) evaluation during selection for positions in police bodies; 2) evaluation of police officers during their promotion.

The peculiarities of the police service evaluation procedure are investigated, the main indicators and criteria on the basis of which the appropriate assessment is carried out are identified and characterized. It is proposed to evaluate the police officers in the direction of their professional activity, that is, a specialized evaluation, which is based on a system of indicators, criteria and methods, developed taking into account the peculiarities of the functional direction of police units. Methods for evaluating police officers' service are identified and their nature is clarified. The methods of evaluation of police service activity, depending on the purpose, are classified into the following types: 1) those used during police evaluation by the public; 2) those used during departmental evaluation. The stages and steps of the procedure of evaluation (departmental evaluation) of police officers are distinguished and characterized.

As a result of the implementation of theoretical, practical generalizations and on the basis of normative-legal acts concerning the evaluation of police service, a number of conclusions, recommendations and proposals have been formulated, aimed at improving the understanding of police evaluation in general and its particular types, in particular. Amendments to the current legislation of Ukraine regulating police activity are proposed.

Keywords: evaluation, police officer, police service evaluation, public evaluation, departmental evaluation, evaluation criteria, evaluation methods, evaluation procedure.

Підписано до друку 01.07.2019.
Формат 60×90/16. Ум.-друк. арк. 0,9. Наклад 100 прим.

Видавництво ПП «Фенікс»
Свідоцтво ДК № 1044 від 17.09.2002 р.
65009, м. Одеса, вул. Зоопаркова, 25. Тел.: 7777-591.